IGNORÀNCIA O MANIPULACIÓ HISTÒRICA?
Segona edició

Després que la primera edició d'aquest article veies la llum, gracies al Cercle Català d'Història, dos esdeveniments han passat, i per això, crec que tinc l'obligació de fer-ne una segona edició, complerta i donar el tema per tancat.

- He rebut del Departament, les respostes que faltaven de les qüestions plantejades.
- El llibret divulgatiu ha estat traduït al castellà i al francès.

No repetiré els motius que varen originar la meva indignació, que hem portaren a escriure l'article original, ni les meves opinions fetes fora del text enviat al Conseller. Però com és podrà comprovar, són totalment vigents.
Repetiré, això si, tot el referit text amb les meves aportacions inicials, la corresponent resposta rebuda, i el meu últim comentari. D'aquesta manera aconseguirem una unitat complerta del tema.

Per distingir correctament l'autoria, el text original del llibret està en color negre; les meves aportacions i comentaris, de color vermell, i les respostes de color blau.

Per comoditat torno ha especificar com accedir al llibret:

Guia dels escenaris de la guerra del Francès a Catalunya (*)

Commemoració del 200 aniversari de l'inici de la guerra (1808-2008)

Nota important Per entendre millor el tema, cal tenir al costat el llibret (*) Si no disposeu d'aquest llibret, el podeu descarregar gratuït i en pdf de: Departament d'Innovació, Universitats i Empresa > Serveis i tràmits > Publicacions > Turisme.

Text enviat al Conseller

Breu anàlisis històric del contingut del llibret publicat per la Direcció General de Turisme, de la Secretaria de Comerç i Turisme, del Departament d'Innovació, Universitats i Empresa, de la Generalitat de Catalunya.

Guia dels escenaris de la guerra del Francès a Catalunya

Commemoració del 200 aniversari de l'inici de la guerra

Pag. 13

"Tant Godoy com Ferran buscaven el suport de l'emperador francès en unes gestions que ratllaven el més absolut servilisme"

- Godoy estava enfrontat a Napoleó, sobre tot després de la guerra de les "taronges" (pau de Badajoz, juny de 1801) i dels intents de formar part de la Quarta Coalició contra l'emperador (proclama de 6/10/1806 i carta de Carlos IV a Frederic Guillem, rei de Prússia, trobada per Napoleó a Postdam)
- Fernando, volia casar-se amb una neboda de Napoleó.

El text de la guia ens sembla correcte tractant-se d'una obra de divulgació.

Crec que seria més correcte:

Tant Carlos IV i Godoy, com Fernando buscaven el suport de l'emperador francès.

"Aquest establia que Espanya permetria l'entrada de les tropes franceses (*) que anaven a sotmetre Portugal, a canvi d'una part dels territoris conquerits."

(*) i amb les divisions espanyoles dels generals Garrafa, Taranco i del marquès del socorro, (32.358 homes i 85 canons). Les tropes de Junot sumaven 24.976 i 38 canons), pel nombre d'efectius, tindria que dir-se "tropes hispano-franceses"

El text de la guia ens sembla correcte tractant-se d'una obra de divulgació (el text no s'adreça a especialistes sinó al públic en general.

Perquè silenciar la participació de l'exèrcit espanyol en aquesta invasió de conquesta?

Crec que seria més correcte:

Aquest establia que Espanya permetria l'entrada de les tropes franceses, que conjuntament amb l'exèrcit espanyol, anaven a sotmetre Portugal a canvi d'una part dels territoris conquerits.

"En el pla polític, les abdicacions ? de Baiona....

Veure l'explicació de la pag. 19

La guia ens sembla correcte. Les explicacions de les pàgines 14 i 19 ens semblen concordants.

Poden semblar concordants, però no signifiquen el mateix.

A Aranjuez, Carlos IV abdicà dels drets a la corona a favor del seu fill Fernando.

A Baiona, Fernando VII retornà la corona al seu pare Carlos IV, i aquest, la lliurà a Napoleó.

Encara que seria més correcta, dir " i aquest la cedí a Napoleó. (acte de compravenda).

Pag. 14

"...,els soldats s'apoderen de la fortalesa de la Ciutadella."

Lo die de Santa Eulària los ***donaren*** *possesió de la Ciutadella y de Montjuich* (memòries d'Antoni Bellsolell. Avenç, núm. 113, Març 1988)

El text de la guia ens sembla correcte tractant-se d'una obra de divulgació (en tot cas, es tracta d'una apreciació molt erudita).

Crec que seria més correcte:

,el soldats s'instal·laren a la fortalesa de la Ciutadella.

Pag. 19

"...La lluita contra els francesos va ser protagonitzada per les guerrilles,..."

Més llegenda intencionada que realitat, veure els estudis de CHARLES ESDAILE, per exemple " **España contra Napoleón".** Edhasa. 2006.

El text de la guia ens sembla correcte tractant-se d'una obra de divulgació. Es tracta, d'altra banda, d'una discussió historiogràfica (si no hi ha exèrcit regular, hi ha guerrilles).

El problema queda plantejat quan hi ha exèrcit espanyol durant tota la guerra. Primer com "Ejército de la Derecha" i més tard com "Primer Ejército"

Pag. 20

"...fou una guerra en que la població civil, més o menys organitzades, tingué un paper fonamental..."

Com a víctimes si, però no com a forces combatents, veure historiografia actual.

Es tracta d'una frase sotmesa a interpretacions diverses en funció de la perspectiva de l'autor. Els text de la guia ens sembla correcta atesa la seva finalitat.

Crec que seria més correcte:

"..fou una guerra en que part de la població civil, més o menys organitzada, tingué un cert protagonisme...

Pag. 25 - Els miquelets

Terços de Miquelets i més tard com a Legions Catalanes, foren considerades unitats reglades, sota les ordres directes del capità general espanyol de torn.

El sometent, com a exèrcit de reserva, estava format per la resta d'homes útils, i considerades unitats paramilitars.

El text de la guia ens sembla correcte tractant-se d'una obra de divulgació. Es tracte, també en aquest cas, d'una discussió historiogràfica entre especialistes que escapa a la finalitat de l'obra.

Com mana la tradició, barrejant els miquelets amb el sometent.

- Milans del Bosch

(Opinió) Personatge poc adequat per servir d'exemple.

La nostra opinió és que els Milans del Bosch del passat no han de pagar pels del present.

Efectivament, però cal conèixer la biografia d'aquest personatge, per opinar que resulta poc adequat per fer servir d'exemple.

Pag. 29 (superior) – Mapa

Victòria catalana a la batalla de l'Arboç (juny)

El general Chabrán destrueix la població de l'Arboç i massacrà als insurrectes. Victòria catalana?

El text de la guia ens sembla correcte tot i que pugui tractar-se només d'una victòria formal que va comportar represàlies posteriors.

Victòria formal?

Els insurrectes intenten aturar a l'Arboç a la columna de Chabran i a resultes del combat que s'originà, el poble de l'Arboç resulta destruït i els insurrectes massacrats.

Pag. 31 – La batalla del Bruc

"... les forces estaven formades per un regiment ? de soldats suissos..."

Un destacament de 24 homes del regiment suïs núm. 1 de Wimpffem, sota el comandament del tinent Franz Krutter Grotz

S'ha modificat a les traduccions, la paraula regiment per destacament.

I en la versió catalana?

Al dia d'avui, la versió castellana continua amb la mateixa errada, no així la francesa, que està corregida.

Pag. 32.

".... la columna francesa....i poc després pel Bruc, on va obrir foc i va matar alguns veïns."

O a la inversa ?

Mentrestant la columna del general Schwartz, s'acotava al nucli del Bruc de Baix; al passar prop de can Pasqual reberen una descarrega de fusell d'un reduït grup de sometents (quatre homes del Bruc, dos de Collbató i dos de Manresa) amagats en un lloc anomenat "pou de glaç". (Segons informe de la "Real Academia de la Historia", publicat en el seu butlletí corresponent a 1904, tom 44, quadern IV.)

En sembla també una precisió molt erudita. Els text de la guia ens sembla correcte.

Dir que els primers trets de la guerra, fossin fets pel bàndol insurrecte, erudició?

Pag. 33

"...amb soldats valons, suissos i extremenys..."

(Pregunta) els extremenys son els desertors del regiment d'infanteria de línia EXTREMADURA?

En sembla també una precisió molt erudita..

No hi ha resposta a la pregunta "erudita".

Clar que la pregunta tenia mala intenció, només volia saber si eren d'origen extremeny; o confirmaven la seva presencia en la primera acció del Bruc.

Pag. 34

"...reforços a Girona, bàsicament voluntaris de Barcelona..."

2n. regiment d'infanteria lleugera VOLUNTARIOS DE BARCELONA, (exèrcit regular espanyol, aixecat al 1793), sota el comandament del tinent coronel Don Narciso de la Veleta, desembarcats a Sant Feliu de Guíxols el 21 de juliol de 1808, procedents de Menorca

En sembla també una precisió molt erudita.

Un profà en la matèria ha interpretat que diu "gent voluntària procedents de Barcelona".

Intent de amagar la intervenció del exèrcit espanyol?

Intent de justificar el següent dibuix?.

Pag. 37 – dibuix

Banderes Catalanes portades pels defensors de Girona?

Intencionalitat política?

La nostra opinió és tracta d'una llicència admissible en una guia divulgativa que, en tot cas, es pot aclarir al peu de pàgina de la il·lustració.

Diuen que una imatge val més de mil paraules. Totalment inadmissible ensenyar que els defensors de Girona fossin combatents amb barretina i enarborant la senyera.

Pag. 40 – Batalla de Cardedeu

“Les forces dels miquelets foren comandades per Milans del Bosch. Però...., [Saint-Cyr] amb més de divuit mil homes...”

Els miquelets de Milans del Bosch (3.320 homes), no van lluitar en la batalla de Cardedeu.

El 7è Cos de Saint-Cyr disposava de 16.500 homes teòrics

Pàgina 40. Batalla de Cardedeu**. Els miquelets de Milans del Bosch van lluitar a la batalla de Cardedeu?**

Sí hi van lluitar. Ara bé, es podria dir, amb més precisió:

Els miquelets de Milans del Bosch situats a la Serra de Marina pressionaven el flanc esquerre del general Saint-Cyr mentre altres unitats espanyoles el perseguien per la rereguarda.

El dubte que es planteja podria venir motivat pel fet de si s’agafa un escenari o un altre. És a dir, depèn de com definim l’escenari de la batalla. Nosaltres hem assumit i redactat el passatge a partir de la descripció de la batalla realitzada pel propi General Saint-Cyr, que està acceptada com la redacció mes fiable.

L’escenari bàsic de la batalla que descriu va ser el següent:

- el general Saint-Cyr amb el seu exèrcit es dirigia a Barcelona per trencar el setge al qual estaven sotmeses les tropes franceses que ocupaven la ciutat.
- La columna a de Saint Cyr era perseguida a poques hores de marxa per tropes espanyoles
- El General Saint Cyr va deixar a la reraguarda uns 2000 homes
- Enfront tenia un exèrcit desplegat de tropes espanyoles que l’esperaven entre Llinars i Cardedeu, comandats pel general Vives i Reading.
- A l’esquerra de Saint Cyr estaven el Miquelets de Milans del Bosch, situats a la serralada de Marina.
- En aquest escenari, Saint Cyr fa la següent reflexió: si planteja batalla a Cardedeu, les tropes espanyoles que el persegueixen i les tropes de Milans del Bosc arribaran i l’atacaran per tres fronts.
- Per aquest motiu pren una decisió: en comptes de desplegar les tropes, ataca un punt de la línia espanyola i, literalment, passa per sobre.
- Segueix directe fins a Barcelona.

Si definim un escenari reduït, estrictament en l’espai on es van produir els combats, no van participar directament ni les tropes que perseguien Saint Cyr ni el Miquelets de Milans del Bosch.

Si agafem un escenari més ampli, el que descriu el General Saint Cyr en el seu llibre, sí que s’ha de valorar el conjunt de l’escenari militar, que inclou les tropes perseguidores i les tropes de Milans del Bosch.

Tindria sentit l’estratègia d’atac directe de Saint Cyr sense tenir en compte el conjunt de l’escenari?

Per altra banda, respecte la polèmica de la presència o no de Milans del Bosch a la Batalla de Cardedeu, suggerim la lectura d’un interessant document de la Fundació d’estudis Històrics de Catalunya, de la qual forma part l’autor de les esmenes, i on es descriu la batalla de Cardedeu:

Batalla de Cardadeu/Llinars
La situació del 7è. cos francès, a la matinada del 16 de desembre, era força crítica. Tenia sobre la seva rereguarda les tropes de Lazán i Clarós. En front, les de Vives i Réding i sobre la seva esquerra, els miquelets de Milans.

(Font:web de la Fundació d’Estudis Històrics de Catalunya

http://histocat.cat/pdf/campanya_de_saint_1.pdf)

Aquest article és meu!!!!!!

Resposta molt erudita.

Si, sobre la seva esquerra, els miquelets de Milans, però a uns quant kilòmetres de distancia, a Collsacreu segons el informe del general Vives; o encara més lluny, a Olzinelles segons Josep Baborès.

Una batalla no pot tenir dos escenaris geogràfics, i no confondre la batalla amb la campanya prèvia que la provocà.

Pag. 51 – la profanació d'un símbol

"Les obres de fortificació van ser febles i maldestres,..."

O fortament fortificada per Eroles, amb dues bateries d'artilleria, amb un total de 10 canons, el monestir amb espitlleres, camp atrinxerat i 2.500 homes.

No hi ha resposta.

Suchet atacà el monestir de Montserrat perque s'havia transformat en la principal base de subministraments del exèrcit espanyol. De profanació d'un símbol, res de res.

De propaganda ha passat al imaginari col·lectiu.

Pag. 53

"La resta de Catalunya estava ocupada pels francesos,..."

Les tropes imperials ocupaven Roses, Figueres (menys en la "Rovirada"), Girona, Hostalric, Barcelona, Lleida i Tortosa, i controlaven, amb més o menys èxit, les línies de comunicació que unien aquestes poblacions o fortaleses.

La resta estava ocupada?

No hi ha resposta.

Pag. 54

"El dia de Sant Magí del 1813, d'acord amb el tractat de pau de Valançay,....., finalitzà l'ocupació de Tarragona."

El general Bertoletti evacuà Tarragona el 19 d'agost de 1813 i el tractat de Valençay fou signat el 11 de desembre de 1813 pel duc de San Carlos i el comte de Laforest.

Pàgina 54. El dia de Sant Magi del 1813..... Diu que **Tarragona va ser evacuada el 19 d'agost de 1813 i el tractat de Valençay fou signat, segons ell, l'11 de desembre de 1813 pel duc de San Carlos i el comte de Laforest??????????????? Podeu verificar aquesta informació?**

Acord signat entre França i Espanya, el 10 de desembre de 1813, a la localitat francesa de Valençay (departament d'Indre) que posà fi a la guerra contra Napoleó. Ferran VII recuperà la corona, es comprometé a respectar els càrrecs dels afrancesats i retornar a França les places frontereres franceses ocupades pels britànics. Les Corts de Cadis es negaren a ratificar l'acord fins que Ferran VII no hagués jurat la constitució.

Sembla evident que la evacuació de les forces franceses a l'Agost de 1813 no podia respondre

a la signatura d'aquest tractat. Hi ha clarament una errada que caldria esmenar de la següent manera:

El dia de Sant Magí del 1813 finalitzà l'ocupació de Tarragona. (hem eliminat el que hi ha enmig: "d'acord amb el tractat de pau de Valençay signat entre Ferran VII i Napoleó").

Corregit en la versió castellana i francesa.

Pag. 55 – Busa

(Pregunta) Perquè no fer esment que al Pla de Busa, els historiadors espanyols l'anomenen "El Covadonga català", amb clara indicació del lloc on s'inicià la reconquesta espanyola del Principat, que donaven per perdut.

No hi ha resposta.

Podria desmuntar les tesis oficials

Pag.60

"..., va ser annexionada a França..."

Formà part del imperi napoleònic i separada d'Espanya, des del decret imperial de 8 de febrer de 1810, l'únic territori català annexionat al estat francès fou la Vall d'Aran.

Pàgina 60. El 26 de gener del 1812 Catalunya va ser annexionada a França..... Diu que **Formà part del imperi napoleònic i separada d'Espanya, des del decret imperial de 8 de febrer de 1810. L'únic territori català annexionat al estat francès fou la Vall d'Aran.????????????????**

NO. En aquest cas existeixen dos factors de discrepància.

Primer, és cert que inicialment el primer decret de Napoleó (8 de febrer de 1810) es limita a separar Catalunya d'Espanya, de forma que Catalunya queda sota l'administració de l'exèrcit Napoleònic.

L'avenç militar bonapartista al Principat de la primera meitat del 1811, que culminà amb la conquesta de Tarragona, **va fer decidir l'emperador a prendre la mesura d'annexionar Catalunya a l'imperi francès**, tot finalitzant la separació d'Espanya encetada amb els decrets de 1810. S'ha especulat amb els motius reals d'aquesta disposició: continuar un cert intervencionisme gal començat amb Carlemany, imposar l'ordre al territori rebel, aprofitar-ne millor els recursos… Joan Mercader pensa que amb l'annexió del Principat, Napoleó es cobrava el mínim indispensable per la seva aventura hispànica, el fracàs de la qual ja aleshores intuïa.

Els decrets d'annexió foren publicats el 26 de gener i el 2 de febrer de 1812, quan el mariscal MacDonald –que hi era contrari- ja havia estat substituït pel general Decaen. **La conversió de Catalunya en una província francesa** va suposar la separació total de l'administració civil respecte de la militar, i una nova divisió territorial del Principat en dues intendències i quatre departaments, amb capitals a Barcelona, Girona, Lleida i Puigcerdà.

Per tant, l'apreciació de l'esmena seria correcte per l'any 1810, però seria equivocada si prenem com a referència l'any 1812.

Segon. La distinció entre França i l'Imperi.

Si prenem com a referència la situació a principis de 1812, les fronteres estrictes de la França imperial (la França governada directament per l'Emperador) estava constituït per 102 departaments heretats de la república, i els territoris incorporats, 9 departaments d'Holanda, 4 a l'Alemania del Mar del Nord, 15 dels Alps i d'Itàlia, les províncies Il·líries i Catalunya (dividida també en departaments, 2 o 4, segons el moment).

Tal i com s'indica en el mapa de la pàgina 61 de la guia, la Vall d'Aran va ser incorporada al Departament de l'Alta Garona, és adir, d'acord amb els criteris de l'Imperi, va ser separada d'un Departament de l'Imperi per situar-la en un altre Departament. És com si en el futur, algú decidís separar la Comarca del Baix Cinca de Saragossa i la incorporés a la Província de Lleida. Però en cap cas, vol dir que separem el baix Cinca d'Espanya, donat que (actualment) les dues províncies formen part d'Espanya.

Una altra cosa és, o com a mínim així es podria deduir de l'escrit d'esmena presentat, la idea que existeix una realitat administrativa diferent entre França i l'Imperi. Aleshores, la Vall d'Aran s'hauria unit a un departament de la vella França republicana, que constituiria una realitat administrativa diferenciada dels departaments incorporats a l'Imperi.

Aquesta diferencia administrativa no existia.

Una altra realitat la constituïen els estats satèl·lits vassalls, els regnes d'Espanya, Itàlia, Nàpols o Westfàlia.

Cert que Catalunya i les províncies il·líries dins de l'organització de l'imperi van tenir algunes peculiaritats, però en cap moment van constituir un estat satèl·lit.

Una altra cosa és que algú pugui distingir entre la realitat administrativa d'un estat, i la pertinença o no d'un territori a aquesta realitat administrativa en base a criteris diferents. L'Imperi Napoleònic no distingia entre un departament de la Vella França i un dels incorporats.

Per tot això, proposem únicament esmenar el següent, ja que tot i que no ser necessari en un escrit d'aquestes característiques, pot ser més rigorós. Així, en comptes de dir "el 26 de gener de 1812 Catalunya va ser annexionada a França..." podríem dir: "el 26 de gener de 1812 Catalunya va ser annexionada a l'Imperi Francès..."

Corregit en la versió castellana i francesa.

Pag. 61

"Després de ser derrotat Napoleó a Rússia el 6 d'abril de 1814 i de..."

El 6 d'abril de 1814, abdicació de Napoleó a Fontainebleau, al entrar a Paris les tropes aliades.

Pàgina 61: Després de ser derrotat Napoleó a Rússia el 6 d'abril de 1814..... Diu que **el 6 d'abril de 1814, Napoleó abdicà a Fontainebleau, al entrar a París les tropes aliades. Verificar.**

En aquest cas ens trobem davant d'una errata. A la pàgina 60 es diu:

Però les derrotes de l'exèrcit francès a l'oest de la Península Ibèrica, per l'ofensiva dirigida pel general Wellington, aliat d'Espanya, a mitjans de 1812, i a Rússia a principis de 1813, (...).

Efectivament aquesta data entra en contradicció amb la data que es dóna de la derrota de Rússia a la pàgina següent. En documents anteriors ho teníem correctament però en algun moment de la redacció final es produeix un ball de dates, o més bé, una omissió d'un fragment de text. Caldria dir:

Després del conjunt de derrotes de Napoleó, aquest va abdicar el 6 d'abril de 1814, permetent el retorn de Lluís XVIII al tron de la corona francesa. Poc després, el 25 d'abril, el mariscal francès Suchet i el general britànic Wellington van signar un armistici que va permetre la retirada definitiva de les tropes de Barcelona....

Corregit en la versió castellana, però no en la francesa, que continua fent coincidir la derrota a Rússia amb la de la seva abdicació. Que opinaran els francesos?

Pag. 64

"A Barcelona.... en Diari del Govern de Barcelona i de Catalunya i..."

Diari de Barcelona y del Govern de Catalunya (22 de març de 1810) (provisional)

Diari del Govern de Catalunya y Barcelona. (definitiu)

Pàgina 64. A Barcelona, el *Diari de Barcelona*.....Diu **el Diari de Barcelona i del Govern de Catalunya (22 de març de 1810) (Provisional), Diari del Govern de Catalunya i Barcelona (definitiu).**

El text de la pàgina 64 és perfectament correcte, i no entra en contradicció amb el que es diu:

"A Barcelona, el Diari de Barcelona es transforma el 1810 en "Diari del Govern de Barcelona i de Catalunya" i es publicarà durant deu mesos en català i francès. Posteriorment, es publicarà en castellà i francès."

Es cert que amb posterioritat la capçalera es va modificar, invertint els noms de Catalunya i Barcelona... però, realment és necessari dir-ho? aporta algun element significatiu al discurs?

Gairebé totes les informacions que es donen a la guia es poden ampliar, enriquir i matissar, però aleshores no tindríem una guia de 80 pàgines.

Així el Govern de Catalunya queda més dissimulat.

La moneda napoleònica

"..en què el Govern francès establert a la ciutat ordenà l'encunyació..."

L'encunyació fou deguda al ban dictat pel capità general de Catalunya (fidel al govern de Madrid), comte de Ezpeleta, del 21 d'agost de 1808, establint un sistema monetari propi, la pesseta, diferent del francès i del espanyol.

Perquè no està representada la creu de la moneda que resulta molt més significativa?

No hi ha resposta.

Curiosament en les traduccions castellana i francesa, a la portada surt la creu d'aquesta moneda.

Pag 69 – Els excessos de l'invasor.

Perquè no s'expliquen els excessos soferts pel catalans per part de l'exèrcit espanyol, que també explica Antoni Bellsolell en la mateixes memòries?

No hi ha resposta.

Els excessos comesos pels espanyols, sacrifici patriòtic?

Pag. 76-77 – Mapa - Incorporació de Catalunya a l'imperi francès, (26 gener 1912)

Títol del mapa incorrecta, des del decret imperial de 8 de febrer de 1810

Pàgines 76-77. Mapa -Incorporació de Catalunya a l'imperi francès (26 de gener de 1912)

Diu que el títol és incorrecte. Hauria de dir **Des del decret imperial de 8 de febrer de 1810**

Efectivament, la data de 1912 és incorrecta, **hauria de dir 1812**. Però insistim en allò que hem comentat en el punt referit a la incorporació de Catalunya a l'Imperi. L'any 1810 es decideix la separació de Catalunya d'Espanya, però la data correcta d'incorporació de Catalunya a l'imperi

francès es produeix a partir dels decrets imperials de **gener i febrer de 1812**.

Si des de 1810, Catalunya quedà sota les ordres directes de Napoleó, amb el seu Governador General i el Govern de Catalunya, com s'explica?

Corregit en la versió castellana i en la francesa.

Situació geogràfica de la batalla de Margalef.

El lloc geogràfic de la batalla fou la plana de Margalef a les portes de Lleida, i no en el poble de Margalef del Montsant, tal com està situat en el mapa, que no dona cap sentit a la batalla.

Veure el mapa *"Théatre des operations de l'Armée d'Aragon aux ordres de S. Exce. le Maréchal Suchet"* o acara més fàcil, la Gran Enciclopèdia Catalana.

No hi ha resposta.

Serveix la resposta següent.

Data de la batalla de Margalef (23 VI 1810)

La data real de la batalla fou el 23 d'abril de 1810, al inici del setge de Lleida, i determinant en la seva caiguda.

Al mapa, la data de la batalla de Margalef diu que va ser el 23 d'abril de 1810 i no el 23 de maig. Verificar.

Respecte a la ubicació de Margalef i la seva data, hem de comentar que en aquest cas no som els autors del mapa, el mapa està extret de la pàgina 235 del Volum 6 d'**Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans**, editat per l'Enciclopèdia Catalana i dirigit per Borja de Riquer i Permanyer. En aquest mapa consta com a data de la batalla el 23 VI 1810.
Sembla que ens trobem davant d'una errata de l'enciclopèdia Catalana, que nosaltres no vam comprovar, i per tant, vam reiterar l'error. On diu 23 VI 1810, hauria de dir 23 IV 1810.

I a la pàgina 199 del volum "Cartografia Històrica" de la mateixa col·lecció.

Pilotes fora.

Corregit en la versió castellana i en la francesa (només el text).

Resum i últimes consideracions.

Primer constatà que en el dia d'avui, 3 de març de 2009, en la versió catalana no s'ha corregit cap errada reconeguda. Els catalans mereixem aquest tracta?

Estem totalment d'acord que aquesta publicació té com ha finalitat, la divulgació d'un episodi de la nostra historia, encara que d'una manera resumida. Recordem que el Diccionari de la Llengua Catalana (I.E.C.) diu: "Divulgar: Fer arribar a coneixement d'un gran nombre de persones". Per això mateix el seu contingut, s'ha d'ajustar al màxim als fets i a les dades conegudes, fins al moment de la seva publicació.

Les respostes no rebudes, indiquen que tinc raó?

Els temes, que per mi són importants, i d'una manera modesta no pas "erudita":

- La "llicencia admissible" del dibuix de la pàgina 37: La senyera en mans dels defensors de Girona.
- No mencionar la important intervenció del exèrcit espanyol en aquesta guerra, encara que fos un desastre. Que els Terços de Miquelets, foren considerats batallons de infanteria de línia del exèrcit espanyol.
- Remarcar a Francisco Milans del Bosch i Arquer, com a paradigma del "heroi invencible" de la Guerra del Francès; això tindria que deixar-se per la "Guerra de la Independencia", al costat d'altres, com D. Mariano Álvarez de Castro.
- No esmentar que Busa, era el "Covadonga catalan".
- Tot el tema de Margalef.
- .....
- .....
- No queda gens clar, que en els inicis d'aquell episodi bèl·lic, el Principat de Catalunya era una província més del Reino de España y de las Indias. Com....

A la conclusió final, hi tindrà que arribar cada lector, segons la meva modesta opinió, són totalment vigents, les de la primera edició d'aquest article de gener de 2009.

Gustau Adzerias i Causi

Arenys de Munt, març 2009